

Edifici de Farmàcia, 50 anys

**Curs
2007-08**

UNIVERSITAT DE BARCELONA

NUTRICIÓ CLÍNICA I HOSPITALÀRIA

Ensenyament de Farmàcia

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Pla docent de l'assignatura

**NUTRICIÓ CLÍNICA I
HOSPITALÀRIA**

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Nutrició Clínica i Hospitalària

Codi de l'assignatura: 243120

Curs acadèmic: 2007-2008

Coordinació: DANIEL CARDONA

Departament: Dept. Nutrició i Bromatologia

Crèdits: 6 (Crèdits assig. només no-ECTS)

Recomanacions

Per a un millor aprofitament d'aquesta assignatura es recomana haver cursat Nutrició i Bromatologia.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

- Conèixer la naturalesa i composició dels aliments i/o nutrients emprats en l'alimentació del malalt, ambulatori, hospitalitzat i en l'alta hospitalària.
- Conèixer les necessitats nutritives especials lligades a diferents patologies, tractaments terapèutics o situacions d'estrès clínic.
- Conèixer les complicacions hospitalàries que poden ser causa o conseqüència de modificacions en les necessitats nutritives del pacient.
- Fomentar en l'estudiant l'anàlisi crítica de la teràpia i els possibles problemes nutricionals en l'entorn més complex que comporta el tractament d'una determinada patologia.

- Estimular en l'alumnat l'autoaprenentatge de nutrició clínica així com fer palesa en el procés de presa de decisió la necessitat de consultar amb altres professionals (personal mèdic, d'infermeria, etc.) de l'entorn sanitari.

Blocs temàtics de l'assignatura

Programa de classes teòriques

- 1 La nutrició clínica, concepte i àmbit. Relacions entre alimentació i salut i dieta saludable. Malalties per carència o excés
- 2 Obesitat, dislipèmies, aterosclerosi i trombosi, hipertensió i diabetis: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 3 Malalties òssies, malalties renals, hiperuricèmia i gota: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 4 Malalties relacionades amb les glàndules tiroides i paratiroides: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 5 Intoleràncies als aliments (malaltia celíaca, errors congènits del metabolisme, al·lèrgies, etc.), trastorns del comportament alimentari i d'altres: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 6 La desnutrició hospitalària, un problema no resolt
- 7 De la tolerància hídrica a la nutrició parenteral. Diètes líquides. Diètes toves o d'aliments fàcils de mastegar. Suplements orals. Nutrició enteral. Nutrició parenteral
- 8 Diètes orals per a situacions clíniques especials: mucositis per quimioteràpia/radioteràpia, anorèxia, caquèxia en el malalt oncohematològic, disfàgia en les malalties neurològiques degeneratives, reflux gastroesofàgic
- 9 Problemes nutricionals postintervenció en la cirurgia major i mitjana: diarrea en l'esofagectomia per neoplàsia d'esòfag, síndrome de l'adollament (dumping) en la gastrectomia total per neoplàsia gàstrica, malabsorció en la

duodenopancreatectomia per neoplàsia de pàncrees, diarrees en la ileostomia terminal postcolectomia total en la colitis ulcerosa. Cirurgia bariàtrica per obesitat

10 Nutrició artificial o normal en les complicacions postquirúrgiques: fistules, ili paralític, eventració

11 Suport nutricional en les malalties inflamatòries intestinals: malaltia de Crohn, colitis ulcerosa

12 Suport nutricional en la pancreatitis aguda i crònica i en la cirrosi hepàtica

13 Suport nutricional en els malalts amb insuficiència renal crònica o per sèpsia. Diàlisi convencional, diàlisi contínua vena-vena

14 Suport nutricional en els malalts oncohematològics

15 Suport nutricional en les malalties neurològiques degeneratives (ELA, distròfia muscular, etc.) i d'altres (Alzheimer, demència senil, etc.)

16 Suport nutricional en els malalts crítics. Sèpsia, traumatològic

17 Suport nutricional en els malalts amb sida o HIV+

18 Alimentació artificial pediàtrica

19 Variació de la farmacocinètica dels fàrmacs en l'obesitat i en la desnutrició

20 Importància dels efectes farmacològics i/o adversos dels medicaments en nutrició enteral. Gastroparèsia. Diarrea. Ili paralític

Metodologia i organització general de l'assignatura

Activitats presencials: classes magistrals de teoria (35 hores) i seminaris (10 hores de resolució dirigida de casos clínics).

Activitats no presencials

Activitat complementària: Resolució de cas clínic.

Es proveirà l'alumnat de la descripció d'un cas clínic en què s'informarà de la patologia del pacient, de dades bioquímiques i antropomètriques indicadores de l'estat nutritiu i de la teràpia quirúrgica i/o aplicada.

L'alumnat haurà de proposar l'estratègia nutricional per seguir en l'alimentació del pacient segons la patologia que presenti tenint en compte el seu estat nutritiu, els possibles efectes de la teràpia farmacològica acompanyant i les possibles complicacions esperades.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

Les activitats presencials s'avaluen mitjançant un examen final, de tipus test amb aproximadament 70 preguntes (veritable o fals) de les quals aproximadament 10 faran referència als casos clínics de resolució dirigida.

Nota final: 75 % nota de l'examen
                          25 % activitat complementària.

Avaluació única

Els alumnes que ho desitjin es poden acollir a aquesta modalitat sempre que lliurin al professor el formulari signat (establert al respecte i disponible a la web) abans del 28 de febrer. L'avaluació única consistirà en un examen final, de tipus test amb aproximadament 70 preguntes (veritable o fals) de les quals aproximadament 10 faran referència als casos clínics de resolució dirigida

Fons d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibres

LEÓN SANZ, M.; CELAYA PÉREZ (ed.). *Manual de recomendaciones nutricionales al alta hospitalaria*. Novartis Consumer Health SA, 2001.

MATAIX VERDÚ, J. (ed.). *Nutrición y alimentación humana. Volum II, Situaciones fisiológicas y patológicas*. Madrid: Ergon, 2002.

PLANAS, M.; PÉREZ PORTABELLA, C. (ed.). *Fisiopatología aplicada a la nutrición*. Barcelona: Ediciones Mayo.

SALAS-SALVADOR, J. i col. *Nutrición y dietética clínica*. Barcelona: Doyma, 2000.

CAMARERO GONZÁLEZ, E.; CADAMIRO FOLGAR, S.; POZO VÁZQUEZ, M. V.; LÓPEZ LÓPEZ, R. *Recomendaciones nutricionales en el paciente oncológico*. Novartis Consumer Health SA, 2003.

GIL CANALDA, I.; RIBAS, C. *Apuntes sobre el soporte nutricional en atención primaria*. Novartis Consumer Health SA, 2001.

MONTORO RONSANO, B.; SUÑER MARTÍN, P.; SALGADO REMIGIO, A.; BRETÓN LESMES, I. *Interacciones. Medicamentos. Nutrición enteral*. Novartis Consumer Health SA, 2003.

PLANAS VILÀ, M.; CAMARERO GONZÁLEZ, E. *Importancia de la nutrición en el paciente oncológico*. Novartis Consumer Health S.A., 2002.

PLANAS, M. *Importancia de la nutrición en el perioperatorio*. Novartis Consumer Health SA, 2001.

TRALLERO, R. *Manual de nutrición enteral a domicilio*. Novartis Consumer Health SA, 1994.

UNIDAD MEDICAL NUTRITION. *Manual de nutrición por sonda de gastrostomía para el paciente*. Novartis Consumer Health SA, 2000.

Revista

American Journal of Clinical Nutrition

Clinical Nutrition

Clinical Nutrition and Metabolic care

Journal of the American Dietetic Association (revista electrònica UB)

Journal Parenteral and Enteral Nutrition

Nutrition

Nutrición Hospitalaria

Nutrition in Clinical Practice

Página web

Sociedad Española de Nutrición Básica y Aplicada. Disponible a: <<http://www.senba.es/>>.

Sociedad Española de Nutrición Parenteral y Enteral. Disponible a: <<http://www.senpe.com/>>.

Sociedad Americana de Nutrición Enteral y Parenteral. Disponible a: <<http://www.nutritioncare.org/>>.

Sociedad Europea de Nutrición Enteral y Parenteral. Disponible a: <<http://www.espen.org/>>.

